

Regale Sacerdotium Romano Pontifici Assertum

Sfondrati, Celestino

[Sankt Gallen], 1684

§. XIII. Supremam in Christi Ecclesia potestatem penès Romanum
Pontificem, non Concilium esse, rationibus evincitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63125](#)

§. XIII.

Supremam in Christi Ecclesia potestatem penes Romanum Pontificem, non Concilium esse, rationibus evincitur.

Summaria.

1. *Primaria ex perfectione statū Monarchici, ubi insignia testimonia expenduntur SS. Hieronymi, Athanasi, Thomae Aquinatis, & Nicolai Sanderi.*
2. *A causa efficiente potestatis Ecclesiastice; ubi ostenditur, supremam in Ecclesia potestatem Concilii datam a Christo Domino nunquam fuisse.*
3. *A causa exemplari; cum enim Concilium representet Ecclesiam Universalem, sicut hæc Pontifici Romano subjacet, ita & Concilium.*
4. *A causa finali, propter quam supremam potestatem Conciliis conferunt.*
5. *Ab infelici eventu.*
6. *Ex defectu iudicis controversiarum.*

I.

Rima Ratio desumitur ex forma Regininis monarchici Christus enim, ut maximè Ecclesiam dilexit, sic illi optime consultum voluit, nec enim amor Dei est sterilis, & intra corticem hærens, sed in florem, fructumque erumpit, quantumque diligit, tantum agit. Jam vero optima gubernandi forma est monarchica, uno Principe ad clavum sedente

400 Lib.II. §.XIII.Rationib.probatar suprem.potestatem
sedente. Unus Princeps semper in promptu est, accinctusque ope-
ri: multi ex locis situ, moribusque renotis difficile, & sero con-
veniunt; interim dura medici, & tam multi, & tam sparsi, lon-
gèque positi cum remedii accutunt, malum aut invaluit, aut æ-
gruin consumpsit. Unus secum facile convenit, sibique obsti-
ctos facilè imperio & potestate ad exequenda semel destinata im-
pellit cogitque. Multi utr ingenio, moribus, doctrinâ, affectu
dissentient; ita in unam sententiam, per tot impedimenta, remo-
rásque difficilius conspirant, & in factiones scinduntur, sibi Eccle-
siæque fatales, ut in Conciliis Pisano & Basileensi patuit. Sub
uno capite omnia magis ex ordine proveniunt, sicut ex adver-
so ple umque multititudini confusio miscetur. Tolle gubernatorem
navi, Ducem exercitui, ovibus Pastorem, quem ordinem tenebunt,
impetrio in multos translato? Legat, cui vacat omnia, quæ hacte-
nus sunt celebrata Concilia, videbit quot de loco, de modo, de re-
bus ipsis æstus animorum fuerint, agitationesque sententiarum, nul-
lum exitum habituræ, nisi cum summa potestate præsedisset unus
lat àque sententiâ finem litibus dixisset. Unus Deo facilius unitur,
ab eo que in iis, quæ fidei sunt, ducitur, quam multi; non quidem
ex parte Dei, cuius æque ad multos ac unum potestia extendit,
sufficitque, soli similis, qui non majori operâ multos, quam unum
irradiat; sed ex parte hominum, earumque dispositionum, quæ ad
supremum regendi munus sunt necessariae; semper enim unum fa-
cilius repertis, quam multos summæ potestati parem; maxime cum
hunc uni consilia hominum doctrinâ, studio, experientia insignium
non desunt, qualis Romanus Pontifex est. Sub uno Principe dig-
turnum est regnum, firmum florensque, ac in diversa, & hostilia
magis paratum, munitumque; facilius enim inter multos & pa-
res invidia, & ex hac æmulationes ac bella civilia gliscunt, & ubi
multi imperant, cura paucorum est; ut aliena spectamus, quæ com-
munia sunt, & ideo negligimus: nec facile repertas, cui non plus
dolet furtum domi suæ factum, quantumvis mediocre; quam
hostilis in Patriam ineurus, quia hoc commune bonum, illud pro-
prium: quo sit multitudinem facilius corrupti, & ad patrum pro-
pendam flecti, quam Principem, cui commune bonum est etiam
proprium. Et sicut Princeps, qui solus rerum potitur, potentior
est, di-

penes Papam non Concilium esse; II. d. I. 401
est, diciturque, quam optimates; ita etiam cupiditati & metui minus
patet, qui duo sunt affectus maximè præponentes, rerumque humana-
rum Domini, & quibus multitudo plerumque vincitur.

Percurre omnia Regnum, Rerumque publicarum monu-
menta, Monarchias fuisse Rebus publicis longè diuturniores, poten-
tiores, bello & pace florentiores, invenies. DEUS ergo Ecclesiæ
sue, quam tantopere dilexit, cui unitatem maximè pacemque com-
mendavit, non debuit aliud, quam monarchicum Regimen dare;
non esset verò monarchicum, summa Potestate penes Concilium, hoc
est, multos existente. Quinvis enim & Monarchia suas habeat ma-
culas, & quæ rerum humanarum conditio est, sua detimenta, ea ta-
men longè in uno minorâ sunt & pauciora, quam in multis.

Nec verò hæc ludendi temporis gratiâ, & philosophorum ritu
disputamus, qui aut in porticu, cum vacabat; aut in scholis de
optimo regendi genere disserebant; sed rem ipsam loquimur, totq;
exemplis testatam. Revoca in animum, si placet, illa tot Episcopis
numeroa Concilia, Antiochenum, Ariminense, Ephesinum 2. Con-
stantinopolitanum sub Leone Isaurico, & aliud sub Copronymo,
Pisanum, & Basileense, quæ licet Patribus doctrinâ & pietate in-
signibus abundarent; quia tamen à Romanis Pontificibus non du-
cebantur, & contra istius voluntatem, præscriptasque leges statue-
bant, quid aliud quam latrocinia, pestesque evaserunt? sicut econtra
Concilia per Romanos Pontifices confirmata, omnium fidclium ve-
neratione cultaque accepta sunt; tantum videlicet interest etiam sa-
cram multitudinem uni Principi subesse.

Sed quia in hoc argumento multa sunt à doctissimis viris in lucem
edita, Bellarmino præsertim de S. Pontifice l. 1. à c. 1. Nos ne actum
agamus, pauca delibabimus, quæ ad rem nostram faciunt ex SS.
Patribus:

S. Hieronymus ep. 4. *Multa animalia & ferarum greges ductores*
sequuntur suos: in apibus Principes sunt: grues unam sequuntur: ordine
litterato Imperator unus: index unus Provincia. Roma, ut condita
est, & duos simul fratres reges habere non potuit, & parricidio dedicatur.
*In Rebecca utero Esau & Jacob bella gesserunt. Singuli Ecclesiarii Episco-
pi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesia-
sticus suis rectoribus nititur. In navi unus Gubernator: in domo unus Do-
minus: in quovis gradi exercitu unius signum exspectatur. Et ne plura repli-*

Eee

cando

402 Lib.II. § XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
cando fastidium legenti faciam, per hac omnia ad illud tendit oratio, n
doceamus te non tuo arbitrio dimittendum, sed vivere sub unius disciplina
Patris, consortioque multorum.

S. Thomas I. p. q. 103. a. 3. Optima est gubernatio, que fit per unum.
Cuius ratio est: quia gubernatio nihil aliud est, quam directio gubernato-
rum ad finem, qui est aliquid bonum. Unitas autem pertinet ad rationem
bonitatis. Probatur per hoc, quod sicut omnia desiderant bonum, ita desi-
derant unitatem, sine qua esse non possunt. Nam unumquodque in tan-
tum est, in quantum unum est. Unde videmus, quod res repugnant sua
divisioni quantum possunt, & quod dissolutio uniuscujusq[ue] rei provenit ex
defecta illius rei. Et ideo id, ad quod tendit intentio multitudinem guber-
nantis, est unitas, sive pax. Unitatis autem causa est per unum. Nam
festum est enim, quod plures multa unire & concordare non possunt, nisi
ipsi aliquo modo uniantur. Illud autem, quod est per se unum, potest esse
unitatis convenientius, quam multi uniti. Unde multitudine melius guber-
natur per unum, quam per plures. Relinquitur ergo, quod gubernatio
mundi, que est optima, sit ab uno gubernante. Et hoc est, quod Philo-
philus dicit in 12. Metaph. Entia nolunt dissoni male, nec bonum pluralitas
principatum: unus ergo Princeps.

Idem S. Doct. I. 4. contra Gent. c. 76. Sic igitur in uno spirituali po-
pulo unius Ecclesie requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput:
ita in toto populo Christiano requiritur, quod unius sit totius Ecclesie caput.
Item ad unitatem Ecclesie requiritur, quod omnes fideles in fide conven-
tant. Circa vero ea, que fidei sunt, contingit questiones moveri: per diver-
sitatem autem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per unius
sententiam conservaretur. Exigitur ergo ad unitatem Ecclesie conservan-
dam, quod sit unius, quia tota Ecclesia praesit. Manifestum est autem, quod
Christus Ecclesia in necessariis non deficit, quam dilexit, & pro ea sanguinem
suum fudit, cum & de Synagoga dicatur per Dominum: Quid ultra
debui facere vinea mee, & non feci? Esaias 5.

Non est igitur dubitandum, quin ex ordinatione Christi unus toti
Ecclesiae praesit. Adhuc: Nulli dubium esse debet, quin Ecclesie Regimen
optimè sit ordinatum, ut pote per eum dispositum, per quem Reges reguant,
& legum conditores iusta decernunt; optimum autem regimen multi-
tudinis est, ut regatur per unum: quod patet ex sine regiminis, qui est pax.
Pax enim & unitas subditorum est finis regentis. Unitatis autem congre-
vans causa est unus, quam multi. Manifestum est igitur, regimen Eccle-
siae sis

Si sic esse dispositum, ut unus toti Ecclesiae praesit. Amplius, Ecclesia militans ex triumphanti Ecclesia per similitudinem derivatur: unde Et Iohannes in Apocalyp. videt Jerusalem descendenter de celo: Et Moysi dictum est, quod faceret omnia secundum exemplar ei in monte monstratum. In triumphante autem Ecclesia unus praesidet, qui etiam praesidet in toto universo, scilicet Deus. Dicitur enim Apocal. 21. Ipsi populus ejus erunt, Et ipse cum eis erit eorum Deus. Ergo in Ecclesia militante unus est, qui praesidet universis. Hinc est, quod Osea 1. dicitur: Congregabuntur filii Iuda Et filii Israël pariter, Et ponent sibi caput unum. Et Dominus dicit Iohann. 10. Fiet unum ovile, Et unus pastor. Si quis autem dicat, quod unum caput, Et unus pastor est Christus, qui est unus unius Ecclesiae sponsus, non sufficienter respondit. Manifestum est enim, quod Ecclesiastica Sacra-menta ipse Christus perficit. Ipse enim est, qui baptizat. Ipse est, qui peccata remittit. Ipse est verus sacerdos, qui se obtulit in ara Crucis, Et cuius virtute corpus ejus quotidie in altari consecratur: Et tamen quia corporaliter non cum omnibus fidelibus presentialiter erat futurus, elegit ministros, per quos predicta fidelibus dispensaret, ut supra dictum est. Eadem igitur ratione, quia presentiam corporalem erat Ecclesia subtracturus, oportuit, ut alicuius committeret, qui loco sui universalis Ecclesia gereret curam. Hinc est, quod Petro dixit ante Ascensionem: Pascere oves meas, Iohannes. Et ante passionem: Tu iterum conversus confirma fratres tuos. Luca 22. Et ei soli promisit: Tibi dabo claves Regni Cœlorum. Ut ostenderetur potestas clavium per eum ad alios derivanda ad conservandam Ecclesiae unitatem. Non potest autem dici, quod etsi Petro hanc dignitatem dederit, per eum tamen ad alios non derivatur. Manifestum est enim, quod Christus Ecclesiam sic constituit, ut esset usque ad finem saeculi duratura: secundum illud Esaiæ 9. Super solium David Et super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, Et corroboret in iudicio Et justitia, amodo Et usque in sempiternum: manifestum est igitur, quod ita illos, qui tunc erant, in ministerio constituit, ut eorum potestas derivaretur ad posteros pro utilitate Ecclesiae usque ad finem saeculi; presertim cum ipse dicat Matth. ult. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi. Per hoc autem excluditur quorundam presumptuosus error, qui se subducere nituntur ab obedientia, Et subjectione Petri, successorem ejus Romanum Pontificem universalis Ecclesiae Pastorem non recognoscentes.

S. Athanasius Orat. contra gentes: Pugnantia Et contraria ex ipsa natura in unum non coalescerent, nisi præstantior aliquis esset, Et Dominus, qui ea conjungeret, cui Et ipsa elementa (tanquam ancilla Domino

Ecc 2

suo

440 Lib. III. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
suo obsequentes) cedant & obtemperent. Non enim singula ad suam ipsi-
rum naturam respectantia cum aliis depugnant, sed eum, qui canaco-
agmentavit, Dominum agnoscantia, concordiam inter se fecerit, & natu-
raliter quidem inter se contraria, gubernatoris tamen voluntate in amicitia-
am conciliantur. Et paulo post: Si videoas civitatem ex multis vniq.
hominibus constantem, parvis, magnis, opulentis, pauperibus, semibus ju-
nioribus, maribus, feminis bono ordine rectaq. disciplina coli, eosq; quibus
degunt, tametsi diversos inter se, animo tamen consentire, neq; juvenes con-
tra senes insurgere, sed omnes equalitate juris pacem trueri: si hec inficia-
mus, fieri nequit, quin in mente veniat, Principis inibi presentia hanc con-
cordiam foveri, tametsi ille in conspectum non prodeat, quem immodesta
pro signo habeatur, sine capite Rempublicam esse: ordo autem contra Principis
curam moderationemq; demonstret. Ut enim cum corpore membrorum
inter se congruentiam videmus, neque oculos cum auribus pugnare, neque
manus contra pedes seditionem movere, sed unumquodq; proprium perfici
negotium absq; seditione, prorsus ex illo ipso intelligimus, esse animam
in corpore, que ista ad istum modum temperet ac regat, etiam si illa oculis
non pateat: ita quoq; in universitatis istius ordine & harmonia, necesse est,
ut animadvertiscas, omnium istorum Principem esse Deum, eumq; unum
& non plures. Nam ille dispositionis ordo, & rerum omnium conuentio
harmonia non multos, sed unum sibi ducem Principemq; esse declarat, mi-
mirum verbum Dei. Non enim, si plures essent rerum naturae Principes,
servaretur ejusmodi universitatis ordo, sed omnia confusa, & inordinata
forent, propter multos istos: cum unusquisq; omnia ad suum arbitrium
traheret, & cum alieno depugnaret. Ut enim diximus, multitudinem Numinis
nullitatem esse Numinis: ita quoq; necesse est, multitudinem Principum id efficere, ut nullus esse Princeps videatur, (cum enim quisq; alterius
regnum tollebat, nullus reliquias conficiebatur Princeps:) sed inter Regna
potius sine capite erat. Ubi autem Princeps non est, ibi prorsus disturbatio
nascitur. E diverso in multis usq; diversis, ordinis & concordie observan-
tia, unumquodq; moderatorem ostendit, ut si quis e longinquo citharam au-
diat ex multis & diversis nervis compositam, & ex iis concentus harmoni-
am admiretur, quod non solum gravis suum sonum absoluit, neq; solus acutus,
neque solus medius, sed omnes pariter: pari modo inter se consonant,
planè ex eo intellexerit, non à se ipsa citharam moveri, aut à pluribus pul-
sari, sed unum esse musicum, qui uniuscujusq; nervi vocem ex arte ad con-
centum harmonie misceat, etiam si illam non contueatur: ita quoq;
consonia

confona ubiq; & concinna mundi dispositione, nec superioribus contra inferioribus, neq; inferioribus contra superiora insurgentibus, sed omnis in commune unum ordinem conscientibus consequens est, ut non plures natura Principes & Reges, sed unum intelligantur, sua luce omnia illustrantem & moventem.

Sanderus l. 5. de visibil Monarchia s. Quæ nunc spes restare posset, ut nullæ dñi Episcopales Cathedrae, aut etiam ut dñi quæ piam Patriæ interris vel ad unum consentirent, nisi vinculo quopiam visibili, & eo maximè conspicuo, in unitate & pace retinererentur? aut unde factum est, ut Romana Ecclesia in hodiernum stet ac floreat, nisi quia Pastore uno fidelis vel nunquam, vel non diu caruit, qui omnes oves intra Dominicum ovile diligenter & industriæ suæ contineret? Quæ autem gentes cum Romana Ecclesia communicant, illæ tanto magis in Ecclesiastica pace florent, quod magis communicant cum illa. Si penitus cum illa communicant, penitus à schismate ac heresi liberæ sunt: ut Sicilia, ut Neapolitanum Regnum, ut reliqua Italia, ut Hispania, ut Lusitania, ut inferior Germania. Ex altera vero parte gentes illæ, quæ aut penitus, aut ex parte recesserunt à Romana fide, aut Saracenis subjectæ sunt, ut Afri, & Numidae, in pœnam heresis Manichæorum, Donatistarum, Ariyanorum & Pelagianorum: aut Turcis parent, ut Ægyptus, Asia, Gracia, in pœnam schismatis, quæ ab Ecclesiæ Romana unitate discesserunt: aut certè nec secum quidem ipsæ consentiunt, ut Gallia, Germania, Polonia, Suecia, Gothia, Anglia, & Scotia, quæ domesticis inimicitiis ob fidem & Religionem susceptis, ita debilitantur, ut planè hosti externo viam straverint, quâ facilis eos in servitatem redigat. Gens enim & Regnum, quod Ecclesia Dei non servierit, secundum Isaiae Prophetiam, peribit. Non perit unquam illud Regnum, quod uni Pastori in Petri Cathedra sedenti obediunt. Perierunt autem omnia illa, & in futurum peribunt, quæ Petri Cathedram erigunt, quæq; inconsutilem Domini tunicam, cui milites pepercerunt, dividere ac partiri conantur. Quid? tot ista sectarum, quæ hodie regnant, monstra nomine ob id ortas sunt, quia uni votissimum Pastori non obediunt? nemo jam fere est, qui ignoret, D. Cyprianum scripsisse: Neque enim aliunde hereses oborta sunt, aut natas sunt schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos & ad tempus Index vice Christi congregatur; cui si secundum Magisteria divina obtemperaret fraternitas universa: nemo adversum Sacerdotum Collegium quidquam moveret, nemo post dictinum judicium, post populi suffragium, post Coepiscoporum consensum, judicem se jam non Episcopum, sed Dei faceret, nemo dissidio.

¶ c. 6 Lib. II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem unitatis Christi Ecclesiam scinderet, nemo placens ac tumens seorsum, foris hæresim novam conderet.

Et infra: Cur autem unus Pastor ceteris fidelibus à Christo propositus putari debeat, nos tot ac tantas rationes afferimus.

Primum ne longè præclarissimum gubernationis genus (qualis est Monarchia) à Christi Ecclesia abesse censeatur, in qua secundum ordinem omnia fieri debere Apostolus docet.

Deinde, ut status Ecclesia coharetur cum eo gubernationis modo, qui observatur in ceteris omnibus creaturis, quæ ad unum sive nature conditionisque principium referri solent, ut constat de cælis, sideribus, animaliumque, & corporibus, & gregibus.

Tum autem, ut Ecclesia militans in suo genere sit similis triumphantis Ecclesia, quam nemo negat ab uno Christo magistrum gubernari, ut Christus ab eadem Ecclesia facie ad faciem videatur. Unde & huic militanti Ecclesia unus militans Pastor præesse debet, qui ab eadem Ecclesia videri queat.

Praterea, ut regimen Ecclesia Christi respondeat statui, quem eadem Ecclesia, sub Patriarchis habuit, quorum non nisi unus eadem etate, & demq[ue] tempore primas tenuit, & cui ceteri omnes velut Primati cedebant, sicut constat de Melchisedech, qui benedixit Abraham, tanquam inferiori Patriarchæ.

Atq[ue], etiam, ut status Ecclesia Christi respondeat statui legis Mosaicæ, sub qua unius tantum Pontifex omnibus, quæ in mundo erant Synagogis, præfuit.

Ut status Ecclesia Christi non dissentiat à Prophetarum doctrina, qui prædixerunt, eam fore similem aciei castrorum ordinata, in qua unus est primus Dux seu Imperator.

Ut respondeat Christi Doctrina, qui Ecclesiam Regnum, ovile, hospitium, seu diversorium, in quo unus Rex, Dominus, aut Pastor, isq[ue] visibilis, & ejusdem conditionis cum subditis suis præest.

Ut respondeat doctrina Apostolorum, qui Ecclesiam dixerunt similem esse corpori, cuius unum est præcipuum membrum, & similem domini, in qua unus Paters familias dominatur.

Ut Ecclesia gubernatio consentiat ipsa secum, sitq[ue] non minus in tota militante Ecclesia unus militans Pastor, quam in singulis militantibus Provinciis, & Parœciis singuli sunt militantes Pastores.

Ut aeterna Monarchia Dei per unum ad tempus Pastorem demonstretur. Nam Ignatius tradit, Episcopum figuram Dei in Ecclesia gere, in epistola ad Smyrnenses. Sit ergo unus in Ecclesia summus Pontifex, qui figuret unitatem Dei.

VI

Ut visibilis Monarchia, quam Christus in terris agens per seipsum inchoavit, & quā in hodiernum diem Ecclesiam gubernat, in terris per vicarium ipsius continuetur, & perseveret: nec alia nunc Ecclesia esse putetur, quam sub Christo fuit. Eset quippe alia, & non una eadēque Ecclesia, si forma regiminis, qua sub Christo in terris agente non nisi Regia fuit, nunc in Aristocratiam vel Democratiam mutaretur.

Ut Christi unius in eternum Pastoris unitas hoc modo figuretur. Nam cū Ecclesia sit imago rerum ipsarum, quae in celis eluent: ut ibi constat unum Christum esse totius Ecclesiae & eternum Pastorem, sic oportuit illam Christi presidentiam per unius Pastoris Primum in terris figurari.

Ut etiam invisibilis unitas Ecclesiae, hoc visibilis unius Pastoris Primatu designetur, qua Cypriani est ratio in libro de unitate Ecclesiae. Ex illa visibili connexione, quā coherent inter se Presbyteri, Episcopi, primates, & summus Pontifex, facile intelligitur, quanta sit illa spiritualis unitas, qua intercedit Ecclesia tam cum Christo Capite, quam cum reliquis ipsius membris.

Ut militantis Ecclesie externa unitas & pax per unum Pastorem conservetur, schismataq; tollantur, qua est Optati ratio in lib. 2. de schismate Donatistarum: & D. Hieronymi adversus Jovinianum.

Ut non desit in Ecclesia, qui jure divino peccata inferiorum Pastorum Ecclesie puniat, & negligentiam Prelatorum suppleat, qua est Gregorii M. ratio, lib. 7. Epist. 8.

Ut quando Synodus propter externam persocutionem congregari non potest, si tamen qui pro autoritate sua causa singulorum cognoscat, & decidat, qua est Basili M. ratio in Ep. 78.

Occum singulis Pastoribus portio gregis aliqua sit assignata, nec illi teneantur curam suscipere eorum, qui non sunt ipsis commendati: non desit tamen, qui & propagandi Evangelium curam gerat, & Episcopos novos illis constitutus, qui de novo ad fidem convertuntur. Hac enim cura nisi ad unum aliquem ante alios omnes spectaret, non tot Nationes, post Apostolorum ex hac vita migrationem, Christi fidem suscepissent.

Ut sit, qui Episcopatus antea constitutos, vel dividat, vel uniat, prout res ipsa videbitur postulare. Quod nisi ab uno pricipue fieret: vel non fieret id omnino, vel cum gravi scāndalo sēpē fieret.

Ut certum sit, quae Concilia sint legitima: & quis vel congreget, quemadmodum oportet, vel quis econtra dissipet: qua est ratio Damasi contra Concilium Ariminense.

Ut quae

Ut quæ de uno inter Apostolos majore & predecessor, in Evangelio scribuntur, vera & in Ecclesia gubernatione, perpetua esse credantur, ut quæ de Primatu Petritam perspicue in Evangelio narrantur, & a sanctis Patribus ita exponuntur, vana esse non existentur.

Ut Ecclesia Christi, Daemonum societate inferior non judicetur, sed visibili unius Primatu careat, quem Princeps Daemoniorum constitutus est.

Ut quæ de Romani Pontificis Primatu sancti Patres & Oecumenica Concilia tanto consensu docent, vera esse non dubitetur.

II. Secunda Ratio desumitur ab Auctore & causa efficiente Potestatis Ecclesiastice: hæc enim, cùm verletur circa decisiones dogmatum, & questiones fidei, verum intellectum scripturarum, leges universales, quæ totum Populum Christianum obligent &c. non potuit hominum voluntate, occupatione, aut præscriptione institui, sed sola Dei voluntate, sicut auctoritatem, potestatemque, in alium tanquam vicarium deponentis. Cùm ergo Concilium sibi rerum sumimam, apicemque Ecclesiastice Potestatis vindicat; quærimus, à quo acceptam, à quo, quando & ubi datam? scriptura enim de Conciliis tacer, Patres nihil dicunt. Traditione, ususque rerum contrarius est; à quo ergo in totam Ecclesiam, ipsiusque Papam hic Concilio dictum: *Tibi dabo claves Regni Cœlorum?* num Concilio: *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam?* num Concilio: *Si amas me, pasc e oves meas.* Et pro tergavi, ut non deficiat fidestua? Aut Concilium ad oves Christi pertinet, aut ad Ovile, aut pastorem Ecclesiæ agit. Si Pastorem; ostendat, quando illi oves & Ecclesia commissa, quando mandatum pascendi Ecclesiam universam illi datum: immo stante Christi promisso, nec dari potuit: cùm ipse apud Joannem dixerit: *Unum pastorem, & ovile futurum:* unum, inquit, non trecentos, aut sexcentos, quot in Conciliis sunt. Si vero Concilium ad oves & ovile spectat, ergo non supra, sed infra Pastorem est, nec pascit, regitque; sed ab illo pascitur, regiturque. Absit enim, ut dicamus, Concilium sibi potestatem usurpare, quam non accepit; aut accepisse, quæ data non est: aut datam esse, quæ ostendi non potest, quando, & ubi data sit. Alioquin si Patres Concilii supremam sibi in Ecclesia potestatem adscriberent, quam non accipissent; ad eos spectarent Dei apud Osseam querelæ c. 8. *Ipsi regnaverunt, & non ex me:* Principes extiterunt, & non cognovi.

III. Tertiaria ratio desumitur à causa exemplari, nam Concilium universale non est ipsa Ecclesia universalis, sed eam tantum representat: quemadmodum Legatus representat Principem, à quo missus est, &

409

penes Papam non Concilium esse. *Il. dicitur.*
est, & Vicarius suum Principalem: & in hoc sensu Concilium Con-
stantiense *sess. 4.5. & 6.* dicitur repræsentare Ecclesiam Catholicam in
terris militantem: si ergo Concilium non est Ecclesia, sed hanc tantum
repræsentat, ergo non est majoris auctoritatis, quam ipsa Ecclesia;
sicut imago & Legatus Principis tantum abest, ut Principem auctori-
tate superent, ut potius multum infra illum sint: sed Papa est supra Ec-
clesiam universalem, nec ab ista judicari potest, cum illius sit Magister,
Pastor, fundamentum, & claviger: est verò absurdissimum, Magi-
strum à discipulis, Pastorem ab ovibus regi. Demus enim Pontificem
suā potestate aburi, salvâ tamen Religionē, fidèque; demus cor-
ruptis motibus esse; hæ causæ non sufficiunt, ut desinat Magister
& Pastor esse, ejusque potestas in Ecclesiam & Concilium migret;
immo audiendus est, & quæ dicit facienda, non tamen quæ facit
imitanda. *March. 23.* Et Magistratibus non tantum modestis, sed
etiam discolis parendum esse Apostoli est doctrina *i. Petri.* Aliud est
in Principe alicujus liberæ Republicæ, in qua sicut Princeps à Ma-
gnatibus aut populo potestatem & imperium habet; ita potest ab iis
adstringi, & pro certis casibus illius potestas ad populum & magna-
tes reverti; non sic in Papa, qui à Deo primatum, curamque uni-
versæ Ecclesiæ accepit, quæ à solo Deo limitari potest restringique.
Si ergo Pontifex, tanquam Pastor, Caput, & Magister non singu-
larum tantum Ecclesiæ, sed Ecclesiæ ipsius universalis (quod
sepe in Concilis definitum est) majori, quam tota Ecclesia, au-
toritate prædictus est, multò magis, quam Concilium universale,
quod Ecclesiam tantum repræsentat, nisi velis plus in imagine, quam
prototypo esse, plus in Legato, quam Principe. Immo cum Con-
cilium Ecclesiam repræsentet, non potuit Concilio jus pascendi Ec-
clesiam dari: sicut nec imagini, aut Legato & Vicario Principis jus
& potestas in Principe: & quando Christus Petro promisit: *Pasce*
oves meas: super te fundabo Ecclesiam meam: hæc promissio, si directa
non in Petrum principaliter, sed in Ecclesiam & Concilium fuit:
sensus verborum esset: *Tibi Ecclesia dabo claves Ecclesiæ: Super*
te, o Ecclesia, fundabo Ecclesiam meam: Tu Ecclesia pasce Eccle-
siam meam: qui sensus planè absurdus est.

IV. *Quarta ratio,* à fine desumitur, ob quem hanc supremam
potestatem conferre in Concilium moliuntur. Si enim hanc po-
testatem eum in finem necessariam dicunt, ut Pontifex dubius &

Fff

in

410 Lib II. §. XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem
in schismate creatus, aut in hæresim lapsus in ordinem redigatur; hi
duo casus sunt excepti, ut infra dicemus, nec ullam superioritatem
Concilii arguant; cum Pontifex hæreticus, caput Ecclesiae definit
esse: & dubius ac in schismate creatus, habeatur pro nullo; si vero
Pontifex indubitatus sit, perditis tamen moribus, & Christi Vicario
indignis, qui tamen in apertam Ecclesiae perniciem non spectent; nu-
lla hic opus Concilii superioritate, cum mali mores Pontificem non
continuo dignitate sua spolient, essetque res pessimi & fatalis exempli,
ob privata & domestica vitia, Principem gradu dejicere, & Majesta-
tem regnantis subditorum criminationibus & libidini exponere, sem-
per aliquid in Principium vita damnantium, & qui, ut altissimo loco
positi sunt, nec omnium & discordantia vota explere possunt, ita ca-
lumniis maxime & invidiae ac odiis subditorum patent. His si gra-
fari in Principem liceat obteatu criminum, quæ in illo notantur, quem
tu reperies thoni securum, semper inter vera, quæ horum non de-
serunt, aut imaginaria delicta, quæ multò veris plura sunt, majestate
dubia, & casui vicina: & idem sacrae paginae, Principibus etiam
malis dyscolisque obtemperari volunt *Mart. 23. & Petri 1.* Fuitque
in Pontificibus sub finem noni & initium decimi saeculi exemplum
memoratu dignum, ubi cum corruptissimi essent Pontificum mores,
seque ipsos mutuis cædisbus delerent, illisque Pontificatu donarentur,
qui plus gratiae & amoris à nobili meretrici obtinerent; nunquam
propteræ vel schisma conflatum est, vel Synodus Pontifici exauctio-
rando indicta. V. Glab. lib. 2. c. 6. Luitprand. l. 2. c. 13. Baron. ad
Annum CMVIII. & M1.

Si vero Pontificum mores adeò fædi perditique essent, ut in
publicam perniciem exirent, velut si aliena invaderent, injustissi-
mas leges conderent, Principum jura & regna turbarent, &c. tunc
nec Concilio, nec ejus supra Pontificem majoritate opus est, cum jus
naturale omnia illa permittat, quæ ad justam defensionem pertinent.
Si ergo invadat reas meas, repellam: Si aggrediatur, resistam: Si
censuris & interdictis fulminet, ostendam, illo ferro & igni, sano
corpori opus non esse: Si regno minetur, minis innocentiam & ar-
matam opponam; quid hic opus provocatione ad futurum Conci-
lium? quod illi fecerunt, à quibus cum Pontifex decimas in sacram
expeditionem peteret, futurum Concilium appellârunt; si enim Pon-
tificis postulatio iusta erat, & legitimis causis destituta, adeò ut eas
decimas

penè Papam non Concilium esse. 411

decimas injustè peti, palam omnino esset, nihil attinebat futura & incerta remedia exposcere, cùm liceret præsentibus uti, hoc est legitimâ rerum iuriumque suorum defensione, maximè in urbe Regia, & quæ suas vires aliorum æquitati sociâsset, & hæc forsan Ottoni M. causa fuit Joannem XII. Pontificem Romanum solio exturbandi, qui contra fidem Augusto datam, adstrictamque juramento Adalbertum Tyrannum fovebat, in certam Ecclesiæ & Imperii perniciem; & potuit Ottonis hoc factum, quamvis à quamplurimis damnatum, cùm ratione purgari, quod Joannes fuerit notoriè & contra fas solio impositus, intrusisque magis quam electus, factionibus metuque oppressâ diligentium libertate: quamvis ad majora evitanda mala, Ecclesia illum aliquando toleravit, dum oblatâ occasione hoc monstro, quo nihil turpius Vaticanum vidit, se liberavit. Sed de hoc plura, cùm ad objectiones respondebimus.

Tandem, si Concilium Pontifici anteponas in decisionibus fidei, néque hoc necessarium est; cùm multis retro sacerulis definita dogmata fuerint, multæque hæreses damnatae solâ Pontificum operâ, nulloque adhibito Concilio, ut infrâ. Et si hæresis aliqua Concilio indigeret, non propterea Concilii auctoritas Pontificiâ præstaret; sed ejus, Patrumque suffragia, confirmationi, & directioni SS. Pontificum subjacerent, prout hactenus demonstratum à nobis est. Cùm ergo in nullo casu hæc Concilii in Pontificem Romanum potestas Ecclesiæ necessaria sit; qui illam tuerintur, patet non tam Ecclesiæ causam, quam suam agere, ut videlicet, dum Concilium cum Pontifice committunt, ipsi interim in tuto sint, objectaque insequentimorâ, se ipsi honestè subducant.

V. *Quinta ratio est ab eventu: nulla quippe de rebus futuris judicandi certior est regula, quam præteriorum memoria, quæ enim plerumque aut semper contigerunt, iterum contingent, & temeritas esset illuc malaciam & serenum exspectare, ubi semper naufragio & tempestate jactatus es.* Jam verò nullum umquam Concilium hanc in Pontifices expeditionem aggressum est, cui non infeliciter ea cesserit.

Numerorum 16. Ecce, inquit sacer textus, Core filius Ishaar, & Dathan atq; Abiron surrexerunt contra Moysen, & Aaron, aliique filiorum Israëlducenti & quinquaginta viri proceres synagoga, & qui tempore

Fff 2 Concilii

412 Lib.II. § XIII. Rationib. probatur suprem. potestatem

Concili per nomina vocabantur: cumq; stetissent contra Moysen & Aaron dixerunt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus, cur elevamini super populum Domini? Quodcum audisset Moyses, cecidit in faciem pronus, locutusque est ad Core, & omnem multititudinem: Multum erigimini filii Levi: num parum vobis est, quid separavit vos Deus Israël ab omni populo, ut vobis etiam sacerdotium vendicetis? & omnis globus tuus stet contra Dominum; quid enim est Aaron, ut murmuraretis contra eum? Confestim igitur, ut cessavit loqui, dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum devoravit illos: sed & ignis egressus a Domino interfecit ducentos & quinquaginta viros, qui offerebant incensum.

Anno CDXLIX. in Synodo Ephesina 2. quam Liberatus universalem appellat c. 12. & habetur T. 2. Concilior. ausi sunt Patres contra sententiam & voluntatem Legatorum sedis Apostolicæ Theodoretum, Ibam & Cyrillum Episcopos damnare, eosque & praesertim S. Isaurianum ad Romanum Pontificem provocantem, Episcopatu exuere: immo Dioscorus in Synodo Alexandrina in ipsum Pontificem sententiam dicere; sed eo eventu, ut teste Liberato c. 12. Ecclesia Orientalis diuturno & pertinacissimo schismate scinderetur, alius Dioscoro, aliis Flaviano studentibus: duravitque schisma etiam mortuo Diochoro in Annum DXCIV.

Anno DCCCLXIII. Photius Patriarcha in Constantinopolitana Synodo anathema Pontifici Nicolao dixit: ejusque Synodi is eventus fuit, ut prima illie discordiarum inter Latinam & Græcam Ecclesiam, fila ducerentur, quibus magis semper, magisque implicati, tandem & imperium amiserunt & fidem.

Eodem anno Patres Concilii Metensis, contra Nicolai Papæ præceptum, corruptisque pecuniâ sedis Apostolicæ Legatis, Lotharii Regis Matrimonium cum pellice Waltrada confirmant, Teuterga legitimâ conjugi abdicata: unde perpetua illi synodo infamia adhaesit, que per contemptum a Majoribus nostris prostibulum est appellata.

Eadem ratione in Concilio Pisano, quod operâ Maximiliani Imperatoris, & Ludovici Galliarum Regis convenerat, agi cœptum est de Ecclesia in capite & membris reformatâ, & multa contra Julii Pontificis auctoritatem illic tentata, sed tantâ omnium execratione, ut quocunque Patres devenirent, faces bello-

rum

penes Papam non Concilium esse. ¶.ii. 413

cum civilium, infaustaque cometæ haberentur. Et tandem pace compositâ illius Concilii Acta in Lateranensi Conventu generali etiam ex Gallorum sententia damnata sunt.

Sed infaustum fuit Basileense Concilium, quod contra legitimum & indubitatum Pontificem ausum insurgeat, tandem in aperatum & diuturnum Schisma erupit, aram contra aram erexit, Antipapam produxit, Unionem Græcæ cum Latina Ecclesia moratum est, & tantum non disjecit, & denique non prius à turbanda Ecclesia cessavit, quam Deo bellum dirimente, & Patribus lue absuntis, ipsaque tandem Basileâ hæresin professâ: hic videlicet usurpatæ à Conciliis auctoritatis exitus plerumque fuit, ut primò in schisma, tum in hæresin abiretur; ut quemadmodum certissimum clavis initium est Ducem perdidisse; sic certissimum hæresis præludium, Vicario Christi Ducique Religionis non obtemperâste. Qui ergo Concilium supra Pontificem extollunt, hoc agunt, ut bellum Civile in Ecclesia accendant, & bellum in quo non corporum sed animarum sit strages: si enim Concilium aliquid statuat Papali auctoritati adversum, eique leges & jus dicere velit; nunquam Papa hujusmodi Concilium confirmabit, immo rescindet; idque jure optimo, & tantis rationibus exemplisque, quæ haec tenus prolatæ sunt, nixus: carebit ergo hujusmodi Concilium omni auctoritate, cadentque ab eo statuta, velut enervia & viribus cassa: aut ergo inutile erit Concilium, Papâ illud improbante, aut si animum obstinet pergitque Pontifici obsertere, & contra istius voluntatem, quæ decretivit, prosequi; oportebit, ut dicebamus, civile bellum conflari membris cum capite, ovibus cum Pastore pugnantibus, Ecclesiâ in factiones, & consequenter in tot mala, quæ ex factiobus sequuntur distractâ.

VI. *Sexta Ratio*, sumitur ex Anachia, hoc est, defectu supremi judicis Controversiarum, qui causas videlicet fidei morumque decidere per sententiam possit, & cui partes litigantes acquiescere tenantur. Tu enim, qui supremam decidendi auctoritatem Pontifici abrogas: qui in sententiis fidei dicendis falli eum posse & errare dicis: qui ultimam hanc decidendi auctoritatem in Concilium transfers: si questionem aliquam fidei nasci contingat, qualis ea est, *An Christus realiter, vel tantum figuraliter speciebus consecratis inexistat*. Cujus amabo sententia, velut ultimæ, certaque acquiesces?

Fff 3

Ponti-

414 Lib.II. §.III. Rationib. probatur suprēm. potestatem

Pontificis Romani ? at falli & errare potest, nemo autem certò il-
lud credit, cui falsum subesse potest. Concilii Universalis ? at un-
de constat universale esse ? unde legitimum ? quid si enim vota
non fuerint libera ? quid si metu, præmio, dolis, aut adulatione
partium extorta, ut in Concilio Ariminensi ? quid si Canones &
acta Concilii corrupta, ut in Synodo Octava ? quid si Patres absque
necessaria discussione definiverint, ut aliqui Concilio Constantiensi
objiciunt ? Quis denique, ubi toties erratum est, & errari potuit,
te securum certumque reddet, erratum non fuisse, si Papæ auctor-
itas absit ? Deinde quām multa evenire possunt, ut Concilium uni-
versale nunquam conveniat, aut etiam ex industria impediatur ?
quis tunc Judicem aget, si potestas suprema, & infallibilis penes
Concilium solum est ? Ergo qui Papam impugnant, ejusque au-
toritati, eo prætextu se subducunt, quod falli possit ; multò magis
Concilium impugnabunt, multoque plura illi opponent, ut vel il-
legitimum appareat, vel non universale ; & in tanta opinandi li-
centia, nunquam ingenia, nunquam calami linguæque deerunt, que
rationes inveniant, easque pulcherrimis coloribus pingant, ut Con-
cilia obumbrent, eleventque auctoritatem ; iisque obsequendi ne-
cessitatem tollant. Ed igitur, qui nimium Concilii tribuunt, omnino
spectant, ut nec Papæ, nec Conciliis obedient, vivantque ex leges.
Narrat Dorotheus Serm.2.de humilitate. Vidisse se Monachum quem-
dam, qui in hanc miserrimam conditionem incidisset, ut initio quidem, si
quis e fratribus locutus quidquam esset in alterius commendationem &
laudem, statim illum spernebat, & quasi conspuebat, dicens : Quis
est iste ? non est alius, qui aliquid valeat, præter Zozimam, & qui
cum eo sunt. Post cœpit & istos contemnere, ac dicere : Nemo alicuius
pretii est, præter Macarium. Et paulo post iterum : Quis est Macarius ?
nullus est qui aliquid valeat, præter Basiliū & Gregorium. Atq; etiam
non multo post cœpit etiam hos pariter spernere, & nullum ullius pretii es-
timare, nisi Petrum & Paulum. Cui ego predixi, quod & evenit, fore ut
hos quoq; cum tempore contemneret. Quod sanè factum est : nam eos spre-
vit, & nihil esse pretio habendum, præter Trinitatem, afferere cœpit : sta-
tim quoq; in Deum etiam ipsum factus insolentior, intumuit.

Sic omnino, qui rationes nunc texunt, ut Pontificis auctori-
tatem carpant, eamque opposito Concilio evadant ; non minus
postea,

postea, cum opus fuerit, Concilio imponent, iisdemque artibus eludent, quibus Papam; cuius rei exempla in Taddeo Imperatoris Legato, & Luthero Apostata, suprà ostendimus.

Alias rationes in superioribus §§. passim expendimus, quas non lubet repetere.

§. XIV.

Qui sunt casus excepti, in quibus Papa Concilium prævaleat.

Summaria.

1. *Papa hereticus deponi potest.*
2. *Et dubius.*
3. *Potest Papa renuntiare Papatu.*
4. *Ius defensionis etiam contra Pontificem exerceri potest.*
5. *An teneatur aliquando Pontifex Concilium universale cogere?*
6. *Quid si Papa contra omnes Patres Concilii sentiat?*
7. *Quid de Pontifice intruso, aut in validè electo?*
8. *Nullum esse casum, in quo Papa manens Papa judicari à Concilio possit.*

I.

Rimus casus est: Si Papa ut privata persona hereticus fiat, ut de Honorio I. in 8. Synodo Act. 7. habetur; tunc enim judicari à Concilio, deponique potest. Ita docent S. Antoninus in summa 3. p. T. 23. c. 3. §. 4. Suarez de fide p. 10. s. 6. Bell. de Rom. Pont. l. 2. c. 30. Estque definitum in 8. Synodo Generali Act. 7. c. audivimus 24. q. 1. c. si Papa d. 40. c. Novatianus 7. q. 1. c. didicimus. c. Achatius 24. q. 1. c. oves 2. q. 7. Etratio est, quia fides est anima & forma veræ & Catholice Ecclesiæ, per quam ab omni alia